

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 470/2018-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. marca 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Mojмира Mamojku v konaní o ústavnej sťažnosti [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Stanislavom Hutňanom, Kominárska 2, 4, Bratislava, vo veci namietaného porušenia práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 S 166/2013 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED], na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 S 166/2013 porušené bolo.

2. Krajskému súdu v Bratislave p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5 S 166/2013 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Krajský súd v Bratislave je p o v i n n ý uhradiť [REDACTED], [REDACTED], trovy konania v sume 498,55 € (slovom štyristodevät'desiatosem eur a päťdesiatpäť centov) na účet jeho právneho zástupcu Mgr. Stanislava Hutňana, Kominárska 2, 4, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 470/2018 zo 4. decembra 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov účinného do 28. februára 2019 na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľ“), v časti, ktorou namietal porušenie práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), v konaní vedenom pod sp. zn. 5 S 166/2013 (ďalej aj „namietané konanie“), vo zvyšnej časti – vo vzťahu k namietanému postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní sp. zn. 7 SžI 7/2016 sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2. Z podanej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 25. júna 2013 krajskému súdu žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) č. 31095/2013-23-II z 23. apríla 2013. Predmetným rozhodnutím nebolo vyhovené jeho žiadosti o sprístupnenie informácií v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v platnom znení (ďalej len

„zákon o slobodnom prístupe k informáciám“), v zmysle ktorej sťažovateľ požadoval „... sprístupnenie žiadosti Slovenskej republiky adresovanej Európskemu súdu pre ľudské práva v Štrasburgu o preskúmanie rozsudku Veľkou komorou vo veci *Kontrová v. Slovenská republika*, a to v celom znení a vrátane všetkých príloh...“. Sťažovateľ, opisujúc priebeh napadnutého konania, uvádza, že 3. februára 2015 navrhol konanie prerušiť podľa § 109 ods. 1 písm. b) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“), pretože sa domnieval, že § 11 ods. 1 písm. d) zákona o slobodnom prístupe k informáciám je v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), a žiadal, aby bola vec postúpená ústavnému súdu. O tomto návrhu krajský súd rozhodol uznesením z 21. augusta 2015. Dňa 1. marca 2016 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, na ktorom právny zástupca sťažovateľa predložil *«email Ministerstva spravodlivosti ČR zo dňa 18.02.2016 a písomné úvodné stanovisko ČR vo veci Eremiášová a Pechová v. Česká republika, ktoré si sťažovateľ vyžiadal od Ministerstva spravodlivosti, a to na základe (českého) zákona č. 106/1999 Zb. o slobodnom prístupe k informáciám. Išlo teda o obdobné informácie, aké sťažovateľ požadoval od Ministerstva spravodlivosti SR. Navyše ust. § 11 ods. 4 písm. b), českého) zákona č. 106/1999 Zb. o slobodnom prístupe k informáciám je obsahovo zhodné s ust. § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, na ktorom založilo obmedzenie prístupu k požadovaným informáciám (ďalej ako „ZSI“). Po predložení uvedených dôkazov KS BA odročil pojednávanie, a to napriek tomu, že účasť na tomto pojednávaní nebola podľa predvolania potrebná, teda, na tomto pojednávaní malo dôjsť k vyhláseniu rozsudku vo veci samej.»*

3. Sťažovateľ ďalej uvádza, že krajský súd 22. marca 2016 vyhlásil rozsudok, ktorým jeho žalobu zamietol. V rámci prípravy odvolania sťažovateľ zistil, že dôkazy, ktoré predložil krajskému súdu na pojednávaní 1. marca 2016, sa v súdnom spise vôbec nenachádzajú, a ich predloženie nebolo v odôvodnení rozsudku krajského súdu spomenuté, hoci boli dôvodom odročenia pojednávania. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom najvyšší súd rozhodol uznesením sp. zn. 7 Sži 7/2016 z 28. júna 2018. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí skonštatoval, že strata dôkazov predstavuje jednu

zo skutočností, pre ktoré bolo potrebné rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Dňa 4. septembra 2018 sťažovateľ podal predsedovi krajského súdu sťažnosť, v ktorej namietal procesné pochybenia krajského súdu spočívajúce v nezaložení predložených dôkazov do spisu a domáhal sa ich nájdania. Podpredseda krajského súdu na túto sťažnosť odpovedal podaním zo 14. septembra 2018, v ktorom sa však nezaoberal námietkami sťažovateľa, ale iba primeranosťou dĺžky konania.

5. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti podrobil kritike postup všeobecných súdov v napadnutom konaní, a to najmä postup krajského súdu. Namieta, že konanie pred ním trvá už tri a pol roka, krajský súd procesne pochybil, a preto najvyšší súd zrušil jeho rozsudok a právna vec je po päť a pol roku opäť na začiatku.

6. Na tomto základe sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy nálezom vyslovil, že postupom krajského súdu v namietanom konaní bolo porušené jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zároveň požaduje, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 2 200 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

7. Krajský súd sa na základe výzvy ústavného súdu z 20. decembra 2018 vyjadril k sťažnosti prípisom sp. zn. 1 SprV/645/2018 zo 17. januára 2019, ktorý bol prostredníctvom faxu doručený ústavnému súdu 18. januára 2019. Spisový materiál bol ústavnému súdu doručený spolu s prípisom v listinnej podobe 24. januára 2019. Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení zrekapituloval priebeh namietaného konania a vyjadril presvedčenie, že krajský súd postupoval v namietanom konaní bez zbytočných prietáhov. Za najdlhší časový úsek, počas ktorého krajský súd nekonal, považoval obdobie od 12. decembra 2013 do 29. októbra 2014, keď bol „*spis na lehote k vytýčeniu termínu pojednávania z dôvodu, že senát musel predvolávať na pojednávanie najstaršie veci a v poradí, v akom boli na súd prijaté*“. Súčasne predseda krajského súdu oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

8. Ústavný súd 21. januára 2019 zaslal vyjadrenie krajského súdu právnenému zástupcovi sťažovateľa s možnosťou zaujatia stanoviska v lehote 7 dní od doručenia prípisu. Právny zástupca sťažovateľa sa k stanovisku krajského súdu vyjadril podaním doručeným ústavnému súdu 1. februára 2019, v ktorom uviedol, že *„Stanovisko sa obmedzuje iba na existenciu zbytočných prietahov a nie aj na celkovú dĺžku konania pred KS BA, ktorá je podľa sťažovateľa zjavne neprimeraná (46 mesiacov pred Krajským súdom v Bratislave). Sťažovateľ už vo svojej sťažnosti poukázal na stanovisko občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 13.04.2011 č. Cpjn 206/2010, podľa ktorého koncept zbytočných prietahov je odlišný od konceptu neprimerane dlhých konaní. Podľa tohto stanoviska Najvyššieho súdu Českej republiky aj pri absencii zbytočných prietahov, môže byť konanie neprimerane dlhé, čo znamená porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Obsah základného práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru je preto širší ako obsah základného práva na prerokované veci bez zbytočných prietahov zakotveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, čo potvrdil ESLP v rozsudku vo veci Grešáková v. Slovakia. Aj sťažovateľ v bode 10. svojej sťažnosti výslovne uviedol, že sa domáha primárne preskúmania toho, či konanie iniciovaného jeho žalobou zo dňa 25.06.2013 pred súdmi všetkých stupňov trvá neprimerane dlho, čo znamená bez ohľadu na výskyt prípadných zbytočných prietahov. Avšak, aj pokiaľ ide o koncept zbytočných prietahov, v predmetnom konaní sa zbytočné prietahy vyskytli. Konkrétne ide o obdobie - od 12.12.2013 do 29.10.2014, čo KS BA výslovne uznal v Stanovisku.*

Napriek uznaniu týchto prietahov, tieto KS BA bagatelizuje a nepovažuje ich za relevantné pri posudzovaní sťažnosti sťažovateľa. Stanovisko navyše uvádza viacero nesprávnych alebo zavádzajúcich tvrdení. Žalobca nepodal dňa 18.12.2015 žiadosť o odročenie pojednávania, ale bol to žalovaný. Návrh sťažovateľa na odročenie pojednávania zo dňa 02.04.2015 bol daný iba z dôvodu nesprávneho procesného postupu súdu, ktorý tomuto návrhu sťažovateľa vyhovel z dôvodov uvedených sťažovateľom a najskôr rozhodoval o sťažovateľovom návrhu na prerušenie konania. Sťažovateľ nežiadal KS BA dňa 27.11.2018 o odročenie pojednávania, ale bol to žalovaný. KS BA v Stanovisko navyše výslovne uznal, že predloženie dôkazov sťažovateľom na pojednávaní dňa 01.03.2016 bolo dôvodom odročenia pojednávania. Tieto dôkazy KS BA následne sťažovateľovi stratil, ich predloženie nezahrnul do svojho rozsudku a po vydaní zrušujúceho

uznesenia Najvyššieho súdu SR sa odmietol zaoberať ich dohľadáním, hoci bol na to vyzvaný.

... K strate dôkazov zo strany KS BA poukazuje na nález Ústavného súdu SR III. ÚS 282/2018 ktorý takéto obdobné skutočnosti vyhodnocuje ako neefektívny postup súdu, pretože vedie k zrušeniu súdneho rozhodnutia odvolacím súdom. Rozsudok KS BA bol okrem toho zrušený, aj pre ďalšie vážne procesné pochybenia, medzi ktoré patrilo aj neoboznámenie s obsahom prednesov a dôkazov a nevydanie uznesenia o skončení dokazovania. Sťažovateľ si dovoľuje vyzvať Ústavný súd SR, aby pri určovaní výšky finančného zadostučinenia vychádzal z dĺžky celého súdneho konania pred KS BA, ktoré je neprimerane dlhé (a nielen z dĺžky samotných prietahov v tomto súdnom konaní)...“.

9. V závere svojho stanoviska sťažovateľ uviedol, že netrvá na konaní verejného ústneho pojednávania, a zároveň podal návrh na spojenie tejto veci s ústavnou sťažnosťou, ktorú pripojil k svojmu vyjadreniu a ktorá je vedená ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 210/2019. Táto neskôr podaná ústavná sťažnosť sa týka dĺžky rozhodovania najvyššieho súdu o opravnom prostriedku (vec vedená pod sp. zn. 7 SŽi 7/2016), ktorý sťažovateľ uplatnil proti rozhodnutiu krajského súdu z 22. marca 2016, a preto podľa jeho názoru súvisí s namietaným konaním.

10. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) účinného od 1. marca 2019, ktorý sa pri zachovaní právnych účinkov úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, použije aj na konania začaté do 28. februára 2019 (§ 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde), upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

11. V súlade s čl. II bod 2 písm. a) Dodatku č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. marca 2018 do 28. februára 2019 v období od 17. februára 2019 do prijatia nového rozvrhu práce pri predkladaní veci do senátu Janou

Baricovou (sudkyňa spravodajkyňa) pracuje prvý senát ústavného súdu v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu), Miroslav Duriš a Mojmír Mamojka. Vzhľadom na uvedené senát ústavného súdu rozhodol vo veci ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ] v zložení tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

12. Z predloženého spisu krajského súdu vedeného pod sp. zn. 5 S 166/2013 ústavný súd zistil, že vo veci boli až dosiaľ vo vzťahu k predmetu sťažnosti vykonané tieto pre jej posúdenie relevantné procesné úkony:

- 25. júna 2013 bola krajskému súdu doručená žaloba,
- 8. októbra 2013 krajský súd vyzval žalovaného na vyjadrenie sa k žalobe a predloženie súvisiacich administratívnych spisov (pokyn realizovaný 21. novembra 2013),
- 12. decembra 2013 bolo krajskému súdu doručené vyjadrenie žalovaného; zároveň žalovaný navrhol spojenie vecí na spoločné konanie,
- 16. decembra 2013 krajský súd zaslal vyjadrenie žalovaného sťažovateľovi,
- 29. októbra 2014 krajský súd určil termín verejného vyhlásenia rozsudku na 2. december 2014,
- 7. novembra 2014 krajský súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku,
- 2. decembra 2014 krajský súd uznesením konanie zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku,
- 4. decembra 2014 sťažovateľ zaplatil súdny poplatok za žalobu,
- 10. decembra 2014 krajský súd zrušil uznesenie o zastavení konania z 2. decembra 2014,
- 3. februára 2015 sťažovateľ podal návrh na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) OSP,
- 19. februára 2015 krajský súd nariadil termín pojednávania na 14. apríl 2015,
- 2. apríla 2015 sťažovateľ požiadal o odročenie termínu pojednávania, pretože nebolo rozhodnuté o návrhu na prerušenie konania,
- 13. apríla 2015 krajský súd zrušil termín pojednávania,
- 21. augusta 2015 krajský súd rozhodol o zamietnutí návrhu na prerušenie konania (právoplatné 19. septembra 2015),

- 16. októbra 2015 sťažovateľ požiadal o nariadenie termínu pojednávania,
- 25. novembra 2015 krajský súd nariadil termín pojednávania na 26. január 2016,
- 18. decembra 2015 žalovaný požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie pojednávaní,
- 20. januára 2016 krajský súd odročil termín pojednávania na 1. marec 2016,
- 1. marca 2016 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 22. marec 2016,
- 22. marca 2016 bol vyhlásený rozsudok, ktorým bola žaloba zamietnutá,
- 26. apríla 2016 sťažovateľ podal odvolanie,
- 15. augusta 2016 bol spis s podaným opravným prostriedkom doručený najvyššiemu súdu,
- 21. marca 2017 sťažovateľ doručil najvyššiemu súdu ďalšie dokumenty,
- 28. júna 2018 najvyšší súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 7 SŽi 7/2016, že rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (6. júla 2018 bol spis doručený krajskému súdu),
- 18. októbra 2018 krajský súd nariadil termín pojednávania na 27. november 2018
- 22. novembra 2018 sťažovateľ doručil vyjadrenie,
- 27. novembra 2018 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 11. december 2018,
- 1. decembra 2018 bolo krajskému súdu doručené vyjadrenie žalovaného, 7. decembra 2018 doručil vyjadrenie sťažovateľ,
- 11. decembra 2018 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom krajský súd vyhlásil rozsudok, ktorým rozhodnutie ministerstva zrušil a vec vrátil orgánu verejnej správy prvého stupňa na ďalšie konanie.

III.

13. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prerokovaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

15. Pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie označeného práva vychádza ústavný súd zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci v primeranej lehote je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

16. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

17. Táto povinnosť súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 OSP, ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Povinnosť správneho súdu a jeho sudcu konať rýchle a hospodárne podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp správneho súdneho konania v § 5 ods. 7 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) a povinnosť konať bez prietahov i v čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov, ktorý je premietnutý aj do § 5 ods. 1 SSP. Aj správny súd je teda povinný postupovať v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádzať zbytočným prietahom, konať hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb.

18. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) a nadväzne i judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

19. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania bola žaloba o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu podľa druhej hlavy piatej časti v tom čase účinného Občianskeho súdneho poriadku. Ústavný súd je toho názoru, že vec sťažovateľa nemožno hodnotiť po právnej stránke ako zložitú, pretože tento typ konania je regulovaný pomerne podrobnou právnou úpravou a tiež príslušnou judikatúrou. Vec podľa názoru ústavného súdu nevykazuje ani skutkovú zložitosť, keďže skutkový stav veci je v podstate ustálený a nevyžaduje si komplikované dokazovanie.

20. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľa. Ústavný súd z obsahu zapožičaného spisu krajského súdu nezistil také závažné skutočnosti, ktoré by bolo možné pripísať na ťarchu sťažovateľa v súvislosti s doterajšou dĺžkou napadnutého konania alebo spomalením jeho priebehu, hoci nemožno ponechať celkom bez povšimnutia, že si sťažovateľ náležite nesplnil svoju poplatkovú povinnosť pri jej vzniku, t. j. súčasne s podaním žaloby [§ 5 ods. 1 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“)] ani po (i keď oneskorenej) výzve správneho súdu. K námietke krajského súdu, že sťažovateľ žiadal 18. decembra 2015 o odročenie pojednávania nariadeného na 26. január 2016, ústavný súd po overení tejto námietky uvádza, že o odročenie pojednávania nežiadal sťažovateľ, ale žalovaný, preto zaň nemôže

niest' zodpovednosť sťažovateľ. Rovnako nemožno vytknúť sťažovateľovi uplatňovanie procesných prostriedkov, ktoré mu k ochrane jeho práv poskytuje právny poriadok (v jeho prípade to bol návrh na prerušenie konania). Pochopiteľne to však znamenalo, že krajský súd sa s týmto návrhom musel v rámci určitého času vysporiadať.

21. Napokon ústavný súd hodnotil postup krajského súdu z hľadiska primeranosti dĺžky trvania namietaného konania, resp. z hľadiska existencie zbytočných prietahov v tomto konaní. K porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru (resp. základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy) môže pritom podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). Na tom nemôže nič zmeniť ani námietka sťažovateľa, že ústavný súd by mal posudzovať prípadné porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu ku konaniu ako celku, a nie jednotlivé fázy konania, resp. obdobia nečinnosti. K tomu ústavný súd uvádza, že aj EŠLP uplatňuje rôzne spôsoby skúmania postupu štátnych orgánov. Z jeho rozhodovacej činnosti je zrejmé, že môže skúmať jednak dĺžku konania na jednotlivých súdnych inštanciách (napr. Rablat v. Francúzsko, rozsudok z 29. 4. 2003, č. 49285/99) alebo sa môže snažiť identifikovať konkrétne neprimerané obdobia nečinnosti medzi jednotlivými úkonmi vo veci bez toho, aby vyhodnotil, či celková dĺžka jednotlivých fáz konania bola primeraná alebo nie (napr. Koktavá v. Česká republika, rozsudok z 2. 12. 2003, č. 45107/98). Spôsoby skúmania postupu štátnych orgánov sa javia byť rovnocenné, pretože sledujú rovnaký cieľ, a to zistenie, či v posudzovanom prípade došlo alebo nedošlo k porušeniu práv sťažovateľa. Aj ústavný súd pri posudzovaní prípadného porušenia namietaného článku dohovoru dbá na podstatu a účel poskytovania ústavnej ochrany, a to bez ohľadu na to, ktorý z uvedených spôsobov uplatní, pretože oba spôsoby sledujú ten istý cieľ.

22. Ústavný súd v rámci posudzovania uvedeného kritéria zistil, že namietané konanie iniciované sťažovateľom podaním žaloby 25. júna 2013 prebiehalo v zásade plynulo, až na obdobie od zaslania vyjadrenia žalovaného sťažovateľovi (16. december

2013) do nariadenia termínu pojednávania (29. október 2014), v ktorom krajský súd viac ako 10 mesiacov neuskutočnil ani jeden úkon. Postup krajského súdu však väčšmi charakterizovala nesústredenosť, resp. neefektívnosť jeho procesných úkonov. Tá sa prejavila hneď v počiatkoch namietaného konania, keď krajský súd vykonal vo veci niekoľko procesných úkonov, a až potom, po viac ako roku (7. november 2014) vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku. Sťažovateľ v lehote stanovenej krajským súdom súdny poplatok za podanú žalobu nezaplatil, na čo krajský súd pristúpil k vydaniu uznesenia o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku. Následne 4. decembra 2014 sťažovateľ súdny poplatok zaplatil a krajský súd 10. decembra 2014 uznesenie o zastavení konania zrušil. Výzva na zaplatenie súdneho poplatku mala byť procesným úkonom uskutočneným ihneď po podaní žaloby; pokiaľ sa tak nestalo a krajský súd už začal vo veci samej konať, procesné úkony spočívajúce vo vydaní uznesenia o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku a nadväzne uznesenia o zrušení tohto rozhodnutia sa s poukazom na § 10 ods. 2 písm. a) o súdnych poplatkoch javia ako nadbytočné a neefektívne.

23. Ďalšie 6-mesačné obdobie neefektívnej činnosti možno identifikovať v čase, keď sťažovateľ navrhol prerušenie konania (3. februára 2015) do rozhodnutia o tomto návrhu (21. august 2015). V rámci tohto obdobia krajský súd nariadil termín pojednávania na 14. apríl 2015, sťažovateľ však vzápätí požiadal o odročenie tohto pojednávania, pretože nebolo rozhodnuté o jeho návrhu na prerušenie konania. Neefektivita postupu krajského súdu sa prejavila v tom, že zrušil nariadený termín pojednávania, hoci o prerušení konania mohol rozhodnúť aj v rámci tohto pojednávania. O návrhu na prerušenie konania napokon rozhodol až 21. augusta 2015 a nový termín pojednávania nariadil (na žiadosť sťažovateľa doručenú mu 16. októbra 2015) až na 26. január 2016. Neefektívny postup krajského súdu dokazuje napokon aj fakt, že najvyšší súd ako súd odvolací uznesením sp. zn. 7 SŽi 7/2016 z 28. júna 2018 zrušil jeho prvé rozhodnutie z 22. marca 2016 z dôvodu procesných pochybení, ktoré tkveli najmä v tom, že právny zástupca sťažovateľa predložil na pojednávaní, ktoré sa konalo 1. marca 2016, listinné dôkazy, avšak z obsahu súdneho spisu najvyššiemu súdu nevyplývalo, že by boli jeho súčasťou. Uvedené nesvedčí o zodpovednom prístupe krajského súdu k dôkazom predloženým účastníkom konania

a keďže sa krajský súd k tejto okolnosti nevyjadril ani v rámci stanoviska k ústavnej sťažnosti, ústavný súd takýto prístup nemôže opomenúť.

24. Trvanie namietaného konania nesporne poznačilo i rozhodovanie najvyššieho súdu o opravnom prostriedku (od predloženia spisu najvyššiemu súdu 15. augusta 2016 do vyhlásenia rozhodnutia 28. júna 2018), ktorého dĺžku ústavný súd vyhodnocuje ako hraničiacu s akceptovateľnosťou. Najvyšší súd uviedol, že vec sťažovateľa riešil v poradí, v akom mu bola doručená, čo ústavný súd nemá dôvod spochybňovať, keďže nešlo o vec, ktorá by vykazovala zvláštny stupeň naliehavosti. Na druhej strane je však potrebné poukázať na to, že v rámci odôvodnenia rozhodnutia sa najvyšší súd v podstate obmedzil len na procesné pochybenia krajského súdu (s. 14 a 15 uznesenia najvyššieho súdu, pozn.), ktoré ho viedli k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, avšak právnu stránku veci nechal bez povšimnutia. V tomto kontexte sa ústavnému súdu javí, že odôvodnenie rozhodnutia z kvalitatívnej stránky nezodpovedá dĺžke, ktorú si odvolacie konanie vyžiadalo, pretože prípad nijako právne neosvetlilo. Keďže vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru najvyšším súdom už ústavný súd rozhodol pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa (uznesenie sp. zn. III. ÚS 470/2018 zo 4. decembra 2018), nepovažoval za potrebné zaoberať sa jeho návrhom na spojenie aktuálne prejednávanej veci s ústavnou sťažnosťou vedenou pod sp. zn. Rvp 210/2019, v ktorej sťažovateľ opakovane namieta postup najvyššieho súdu v konaní sp. zn. 7 Sži 7/2016. Na dobu rozhodovania najvyššieho súdu a zmysel jeho rozhodnutia však prihliadol v rámci hodnotenia celkovej dĺžky konania.

25. Na základe uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že faktorom, ktorý mal negatívny dopad na súvislý priebeh posudzovaného konania, boli postup krajského súdu a zbytočné prietahy, ktorých sa dopustil v dôsledku neefektívnej činnosti a zistených období nečinnosti. Z celkovej dĺžky konania trvajúceho ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu 5 rokov a 5 mesiacov prebiehalo konanie na úrovni krajského súdu 3 roky a 7 mesiacov, z ktorých krajský súd 10 mesiacov nekonal bez toho, aby mu v tom bránila nejaká zákonná prekážka. K neprimeranej dĺžke súdneho konania však prispel najmä jeho nesústredený postup rozobratý na inom mieste tohto nálezu (bod 22 a 23) a s tým súvisiace odvolacie konanie (bod 24). Ústavný súd preto dospel k záveru, že vec sťažovateľa vedená

pred krajským súdom pod sp. zn. 5 S 166/2013 nebola prerokovaná v primeranej lehote, v dôsledku čoho došlo k porušeniu sťažovateľovho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.

26. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy druhej vety ak porušenie práv alebo slobôd podľa čl. 127 ods. 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

27. Vychádzajúc z toho, že ústavný súd konštatoval porušenie práva sťažovateľa zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj zo skutočnosti, že namietané konanie nebolo podľa zistení ústavného súdu v čase jeho rozhodovania právoplatne skončené (9. februára 2019 podal žalovaný proti rozsudku krajského súdu kasačnú sťažnosť), bolo potrebné prikázať krajskému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 S 166/2013 konať po vrátení spisu z ústavného súdu postupom podľa § 450 a 451 SSP bez zbytočných priesťahov (bod 2 výroku nálezu).

28. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde, ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie, ak o to požiadal.

29. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadostučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadostučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2

citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

30. Sťažovateľ žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 2 200 €, ktorú odôvodnil pocitom bezmocnosti a dlhotrvajúcim pocitom márnosti z nespravodlivosti a z nemožnosti včasného a účinného uplatnenia svojich práv. Uvádza, že sa od žalovaného domáhal verejne dostupných informácií, ktoré sa týkajú právoplatne skončeného konania, a ktoré sú verejne dostupné už počas prebiehajúceho konania. Napriek tomu, že má právo na prístup k informáciám v zákonnej lehote ôsmich pracovných dní, ani po vyše päť a pol roku od podania žiadosti o sprístupnenie informácie nedisponuje žiadanými informáciami a náprava tohto stavu je podľa jeho názoru v nedohľadne.

31. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádzalo do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

32. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal na celkovú doterajšiu dĺžku napadnutého konania a v rámci neho na obdobie neodôvodnenej nečinnosti, resp. nesústredenej činnosti krajského súdu. Na druhej strane však vo veľkej miere prihliadol na to, čo je pre sťažovateľa v „hre“, keď v priebehu napadnutého konania sám argumentoval, že išlo o sprístupnenie informácií, ktoré sú verejne dostupné. Nešlo pritom ani o komplikovanú, resp. nalievavú záležitosť, ako záujem maloletých detí či obmedzenie osobnej slobody, kde je záujem na rýchлом prerokovaní veci zvýšený, preto sa ani výška finančného zadosťučinenia nemôže porovnávať s výškou, akú ústavný súd priznáva v takýchto prípadoch. K metodike výpočtu primeraného finančného zadosťučinenia predostretej sťažovateľom (s. 8 – 10 ústavnej sťažnosti), ktorou odôvodňoval ním žiadanú

výšku 2 200 €, ústavný súd len pre úplnosť uvádza, že ESLP akceptuje priznávanie primeraného finančného zadostučinenia vo výške, ktorá nie je neprimeraná, hoci by bola nižšia než suma priznávaná ESLP (porovnaj Ivan a Martin Medić proti Chorvátsku, rozhodnutie z 5. 2. 2009, č. 55864/07; Roje proti Chorvátsku, rozhodnutie z 25. 6. 2009, č. 8301/06). S ohľadom na uvedené ústavný súd považoval za primerané a spravodlivé priznať sťažovateľovi finančné zadostučinenie v sume 500 € podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

33. Ústavný súd nad rámec veci, vychádzajúc z poznatkov vo vlastnej rozhodovacej činnosti, a to počtu podaní sťažovateľa adresovaných ústavnému súdu, ktorých je od roku 2014 ku dňu rozhodnutia 20, ako aj písomného stanoviska ministerstva č. 34787/2019/142-I z 23. januára 2019, ktoré si pre účely rozhodovania o viacerých obdobných ústavných sťažnostiach totožného sťažovateľa vyžiadal a z obsahu ktorého vyplynulo, že ministerstvo za obdobie rokov 2013 – 2018 eviduje celkovo 66 žiadostí sťažovateľa podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám a že voči ministerstvu je v súčasnosti vedených viac ako desať súdnych konaní týkajúcich sa správnych žalôb, v ktorých sťažovateľ vystupuje v procesnom postavení žalobcu, nemohol ponechať bez povšimnutia, že predmet i obsah týchto podaní je v zásade rovnaký a ich charakter vykazuje známky účelového využívania procesných inštitútov zrejme s cieľom dosiahnutia vyslovenia porušenia práv sťažovateľa a následného priznania finančného zadostučinenia. Ústavný súd považuje síce za neakceptovateľné, ak všeobecné súdy nekonajú dostatočne plynulo, na druhej strane však poukazuje na to, že takéto správanie sťažovateľa sa už javí ako hraničné k zneužívaniu práva, ktorého zákaz bol transponovaný i do procesných predpisov (čl. 5 Civilného sporového poriadku, resp. čl. 5 ods. 12 SSP v spojení s § 62 zákona o ústavnom súde). K tomu je potrebné poznamenať, že úlohou súdov v súdnom procese je poskytnúť právnu ochranu správaniu čestnému.

34. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Právny zástupca sťažovateľa vyčíslil trovy konania sumou 498,55 € za tri úkony právnej služby.

35. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania za prvé dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie sťažnosti vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2017, ktorá bola 921 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2018. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2018 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 153,50 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušalom 9,21 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 162,71 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2018, t. j. za dva úkony 325,42 €. Pokiaľ išlo o ďalší úkon právnej služby uskutočnený už v roku 2019 – vyjadrenie k stanovisku krajského súdu z 29. januára 2019, ústavný súd vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola 980 €. Odmena za tento právny úkon v zmysle už popísaných pravidiel predstavuje sumu vo výške 173,13 € (t. j. 163,33 € + 9,80 € režijný paušál). Trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom tak predstavujú celkovú sumu 498,55 €, a ústavný súd ju sťažovateľovi priznal v celej uplatnenej výške (bod 4 výroku nálezu).

36. Náhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 176 ods. 1 SSP).

37. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. marca 2019